

Opera v romantiki

Draga učenka, učenec,
za seznanjanje s snovjo in reševanje nalog v tej obsežni temi boš potreboval/a malo več časa.
Zato imaš za svoje delo na voljo dva tedna.

O operi smo že govorili. Ponovi in poveži ustrezna dejstva ali razlage.

1. Benetke	a) Inštrumentalni uvod
2. Opera	b) Ustvari ozadje na odru
3. Libreto	c) Zamisli si plesne točke
4. Uvertura	d) Solistični spev
5. Arija	e) Prva operna hiša
6. Scenograf	f) Leta 1600
7. Koreograf	g) Besedilo z opero
8. Opera nastane okoli...	h) Vokalno-inštrumentalna glasbena oblika za soliste zbor in orkester

Opera, ki se je od baroka dalje širila po evropskih glasbenih središčih, je v 19. stoletju sprejela nove romantične vsebine, čustvovanje, doživela pa je tudi pomembne razvojne spremembe. V začetnem obdobju je bilo glavno operno središče Pariz, v katerem so poleg francoskih ustvarjalcev delovali tudi skladatelji iz drugih dežel. Med njimi je bil zelo priljubljen **Gioacchino Rossini** (1792-1868), ki so mu Francozi dali vzdevek »Napoleon muzike«. Izhajal je iz italijanske operne šole in bil znan po svoji spretnosti pisanja vedre in iskrive glasbe. V obsežni operni zakladnici, ki jo je zapustil, sta se obdržali na svetovnih opernih odrih predvsem **Seviljski brivec** in **Viljem Tell**.

Prva je ena izmed največjih komičnih oper vseh časov, v kateri je glavna oseba zviti brivec Figaro. V drugi operi z resno vsebino ima glavno vlogo Viljem Tell, ki je junak v švicarskem uporu proti habsburškemu oblastniku.

1. **naloga** - Poslušaj najbolj znana dela obeh oper in ju primerjaj – poišči predvsem razlike (v zvrsti, izvajalcu, glasbeni obliki, karakterju). Zapiši jih v zvezek.

Seviljski brivec – arija Figara:

https://www.youtube.com/watch?v=Dq_0wPYFp9A

Viljem Tell – uvertura:

<https://www.youtube.com/watch?v=YIbYCOiETx0>

Leta 1813 sta se rodila velikana romantične operne umetnosti: v Nemčiji Richard Wagner, v Italiji pa Giuseppe Verdi.

Richard Wagner

(1813-1883) je bil skladatelj, pesnik, dramatik, režiser in dirigent. Opero je reformiral v glasbeno dramo z vsebinami iz nemške mitologije, legend in zgodovine. Odpovedal se je glasbeno poudarjenim arijam in uvedel neskončne speve s programskimi motivi, ki napovedujejo značilne osebe, dogajanja ali razpoloženja. V teh glasbenih dramah je vloga glasbe, vsebine, scene in kostumografije povsem enakopravna.

Skladatelj si je hkrati s prenovljeno opero zamislil posebno gledališče, ki ga je s pomočjo svojega zaščitnika kralja Ludwiga II. uresničil v bavarskem mestu

Bayreuthu. V tem gledališču še vedno izvajajo le Wagnerjeva dela.

2. **naloga** - Na spodnji povezavi si oglej video vodnik po Wagnerjevi operi. Bodi pozoren na opis postavitve orkestra. Ta umestitev velja še danes.

<https://www.youtube.com/watch?v=kY8zGYe5W5g>

Med njegovimi glasbenimi dramami je najznamenitejša tetralogija (tetra – štiri) **Nibelungov prstan**. Sestavljena je iz štirih glasbenih dram: Rensko zlato, Valkira, Siegfried in Somrak bogov.

3. **naloga** – Poslušaj odlomek iz 2.dela tetralogije Valkire. Bodi pozoren predvsem na karakter in harmonijo – sozvočja v orkestru – ali so enostavna ali mogoče že malo nenavadna za naša ušesa.

<https://www.youtube.com/watch?v=xeRwBiu4wfQ>

Giuseppe Verdi

(1813-1901) se je po svoji ustvarjalnosti bistveno razlikoval od Wagnerja. Usmeril se je v lepoto melodije in z izvirnimi arijami nadaljeval tradicijo italijanske opere. Vsebine njegovih del se nanašajo na narodnostne in vsečloveške probleme. Čustva, porojena iz njih, je znal preliti v čisto glasbo. Njegove opere Nabucco, Aida, Rigolletto, Traviata, Trubadur in druge zapolnjujejo sporede svetovnih opernih hiš, posamezne arije in napeve pa lahko pogosto poslušamo na koncertih in zvočnih posnetkih.

4. **Naloga** - Poslušaj jih tudi ti. Gotovo boš kakšnega prepoznal/a:

- **Rigoletto** . La Donna E Mobile (Ženska je tičica)

<https://www.youtube.com/watch?v=xCFEk6Y8TmM>

Zapoeš jo lahko tudi ti. Slovensko besedilo najdeš v drugem delu učbenika na str. 45. Na tem posnetku vidiš in slišiš enega najbolj znanih opernih pevcev 20. stoletja. Kako mu je bilo ime in kateri glas poje (tenor, bariton ali bas)?

- **Traviata** – Napitnica

<https://www.youtube.com/watch?v=UZvgmpiQCcI>

Kako že imenujemo zasedbo dveh pevcev (duet, tercet kvartet???)?

- **Nabucco** – Zbor sužnjev

https://www.youtube.com/watch?v=6982BsQS_6Q

Za kakšno zasedbo si je pa Verdi zamislil ta napev? Ali ima orkester v primerjavi s pevci enakovredno ali spremljevalno vlogo?

- **Aida** – Triumphal March (Veličasten mimohod)

<https://www.youtube.com/watch?v=l3w4I-KEIxQ>

Ali v tem posnetku sodelujejo pevci? Torej gre za katero vrsto glasbe – instrumentalno, vokalno-instrumentalno ali vokalno? Takšnemu delu opere rečemo medigra, velikokrat so vanjo vključeni tudi plesni deli.

Wagnerjeve in Verdijeve opere so razdelile glasbeni svet. Po eni strani so se ljubitelji in ustvarjalci operne umetnosti zavzemali za Wagnerjeve ideje o glasbeni drami, po drugi strani pa je zaživela moč Verdijevih melodij.

Posebnost romantičnega časa je bila tudi zavest o kulturi posameznih narodov, ki je spodbudila oblikovanje nacionalnih oper v posameznih deželah. Značilnost nacionalne opere je, da je LIBRETO (besedilo za opero) zapisan v jeziku naroda (npr. francosko, nemško, češko, slovensko...) Tako je skladatelj **Georges Bizet** (1838-1875) napisal eno najpopularnejših francoskih oper **Carmen**, v kateri je predstavil ciganko Karmen in njeno življenjsko okolje.

5. **naloga:** poslušaj posnetek in razmisli ali je skladatelj s karakterjem glasbe ujel lahkoživo naravo Karmen.

https://www.youtube.com/watch?v=KJ_HHRJf0xg

Uspešen boš, ko boš:

- V zvezek na podlagi podanih informacij izdelal miselni vzorec z naslovom Opera v romantiki,
- primerjal slušna primera iz 1. naloge in ugotovitve zapisal v zvezek,
- zapel arijo Ženska je tičica.

V pregled mi na mail metka.berk@gmail.com pošlji ENO izmed rešenih nalog – ali fotografijo miselnega vzorca, primerjave ali posnetek tvojega petja. Kar želiš 😊

Želim ti prijetno delo 😊

Metka Berk